

Samenwerken aan een transitie-agenda in de Metropool Amsterdam

Emiel Reiding en Nina Tellegen

12 juni 2022

Onze regio staat voor een aantal grote opgaven: de energie-, digitale- en circulaire-transitie vereisen veel meer en betere samenwerking en het maken van scherpe keuzes. In deze notitie pleiten we voor het komen tot een transitie-agenda voor de Metropool Amsterdam waarin we aangeven waar we de komende periode onze energie op gaan inzetten, wie daarin welke rol pakt en wat we niet gaan doen.

De bespreking van het Rabobank rapport ‘De Metropoolregio staat op een tweesprong. Zeven opgaven voor een toekomstbestendige Metropoolregio’, in zowel het MRA-bestuur als de Board bevestigde het belang van het centraal stellen van brede welvaart en het daarvoor benodigde versterken van de samenwerking tussen overheden, bedrijven en kennisinstellingen.¹

Deze samenwerking vindt in onze regio al plaats binnen tal van initiatieven en programma’s. Dit betreft soms lokale/regionale samenwerking (oa Techport, Greenport) en is vaak rond een specifiek onderwerp georganiseerd (denk aan circulaire bouw, waterstof, veilig datadelen, duurzame digitale infrastructuur, arbeidsmarkt/onderwijs). De grote hoeveelheid aan verschillende initiatieven zorgt voor versnippering terwijl we tegelijkertijd constateren dat lang niet alle partijen even actief betrokken zijn bij de verdere ontwikkeling van onze regio vanuit het perspectief van brede welvaart. Ook constateren we dat we maar moeilijk tot keuzes komen. We willen alles en ook allemaal tegelijk en vermijden het scherpe gesprek dat nodig is om te kiezen.

Om de gezamenlijkheid te versterken, versnippering tegen te gaan en het scherpe gesprek met elkaar te voeren pleiten we ervoor te komen tot een overkoepelende transitie-agenda voor de regio. Er bestaan al een aantal aanzetten daartoe.

- De MRA-overheden formuleerden vorig jaar drie centrale thema’s: 1) de meest inventieve Metropool met de best opgeleide bevolking, 2) de Metropool voor iedereen, naar de menselijke maat, en 3) de duurzaam verbonden Metropool.
- In haar koersdocument 2022 – 2026 stelt de Board de volgende drie onderwerpen centraal: 1) verantwoorde inzet van data en technologie, 2) duurzame en gezonde leefomgeving, en 3) waardevol werk voor iedereen. In het koersdocument geeft de Board aan hoe deze onderwerpen bijdragen aan de drie thema’s van de MRA.
- Het inspiratiedocument voor de transitieversneller/investeringsagenda die de Board en de MRA hebben opgesteld is een poging te komen tot een gezamenlijke agenda langs acht investeringslijnen. We zien deze agenda als een belangrijk middel om de samenwerking verder te versterken.

Maar er is meer nodig. De overkoepelende transitie-agenda die we gezamenlijk willen ontwikkelen heeft werken aan de brede welvaart als uitgangspunt en vormt een paraplu waar initiatieven en programma’s van verschillende organisaties onder hangen die allemaal aantoonbaar bijdragen aan deze agenda. Binnen de agenda worden een beperkt aantal speerpunten gekozen. Het is geen dwingend keurslijf maar een bron van inspiratie die ervoor zorgt dat we met elkaar veel duidelijker maken waar we naar toe op weg zijn. Gezamenlijk werken aan deze agenda vereist goede coördinatie tussen de Board en de MRA-overheden, zoals die nu ook al vorm krijgt binnen de verschillende platforms en het gezamenlijk opstellen van de transitieversneller. Daarnaast vereist dit de actieve betrokkenheid van andere relevante spelers in de MRA. We constateren dat het bedrijfsleven versnipperd is en deels nog niet is betrokken bij het werken aan de brede welvaart. Belangrijke spelers zoals de grote techbedrijven blijken tot nu toe moeilijk te mobiliseren om gezamenlijk te werken aan de toekomst van de regio als zij daar niet direct voordeel bij hebben. En ook de aansluiting van de kennisinstellingen, die wel steeds vaker een gedeelde agenda hebben, kan beter. Velen noemen de situatie in Brainport Eindhoven als voorbeeld. Het verband tussen de overheid, bedrijven en de universiteit is daar inderdaad sterk, maar de vergelijkbaarheid met onze regio is lastig te maken, doordat het (economische) profiel eenduidiger is dan het veelzijdige beeld

¹ In de Board werd daarnaast ook het belang van het betrekken van maatschappelijke organisaties benadrukt.

in onze regio en ook hun ooit slechte startpositie maakte dat de urgentie om samen te werken veel hoger was.

Wij stellen de volgende vervolgstappen voor:

- Komen tot een gezamenlijke transitie-agenda vanuit het concept van brede welvaart. Op basis van reeds bestaande thema's, onderwerpen en investeringslijnen zoals verwoord in de MRA-(samenwerkings)agenda, het koersdocument van de Board en de transitieversneller/investeringsagenda. Daarbij scherpe keuzes maken. Naast MRA-overheden en Boardleden gezamenlijk bedrijfsleven en gezamenlijke kennisinstellingen hier actief bij betrekken.
- Duidelijk afgebakende opgaven benoemen. En per opgave de samenwerking vormgeven en daar andere belanghebbenden vanaf het begin actief bij betrekken (afhankelijk van het onderwerp kunnen dat ook maatschappelijke organisaties, vertegenwoordigers van inwoners en vakbonden zijn).
- Deze gezamenlijke transitie-agenda leidend laten zijn voor activiteiten van MRA en Board en met elkaar afspreken hoe deze bijdragen aan de overkoepelende agenda. Daar actieve monitoring op zetten en rapporteren over de resultaten aan MRA bestuur en Board en andere belanghebbenden.
- Agenda gebruiken om als regio gezamenlijk naar buiten te treden en daarmee een sterker profiel te krijgen in Den Haag, Brussel en internationaal.

Ondergetekenden nemen graag de handschoen op om deze transitie-agenda samen met anderen vorm te gaan geven.